

BOX 9

Q&A

งบการเงิน สปท.

และเงินสำรองระหว่างประเทศ

ทำไมงบการเงิน สปท.
บางปีมีกำไร บางปีขาดทุน?

กำไรขาดทุนของ ธปท. แต่ละปีเป็นผลจากการเปลี่ยนแปลงของค่าเงินบาทและราคาสินทรัพย์ต่างประเทศเป็นหลัก เนื่องจากลักษณะพิเศษของงบ ธปท. ที่มีสินทรัพย์ส่วนใหญ่เป็นเงินสำรองระหว่างประเทศในรูปสกุลเงินต่างประเทศ (ประมาณ 85%) ส่งผลให้งบการเงินทุกสิ้นปีเกิดกำไรหรือขาดทุนจากการตีราคาสินทรัพย์สกุลเงินต่างประเทศดังกล่าวให้อยู่ในรูปเงินบาท

ดังนั้น กำไรหรือขาดทุนในงบการเงินจึงไม่ได้กระทบศักยภาพในการทำหน้าที่ตามพันธกิจของธนาคารกลาง トラบเท่าที่ธนาคารกลางดำเนินนโยบายอย่างมีเหตุผลและเหมาะสมในการรักษาเสถียรภาพเศรษฐกิจการเงินของประเทศ และที่สำคัญยังได้รับความเชื่อมั่นจากผู้ที่เกี่ยวข้อง

หาก สปท.
มีผลการดำเนินงานขาดทุน
เงินสำรองระหว่างประเทศ
จะหายไปด้วยหรือไม่?

การที่ ธปท. มีกำไรหรือขาดทุนในแต่ละปี ส่วนใหญ่เป็นผลจากการตีราคาสินทรัพย์สกุลเงินต่างประเทศ หรือ “เงินสำรองระหว่างประเทศ” ให้อยู่ในรูปเงินบาท เช่น หาก ธปท. มีสินทรัพย์ต่างประเทศ 250,000 ล้านดอลลาร์สหรัฐ เมื่อเงินบาทอ่อนค่าลง 1 บาท จะทำให้มีกำไรจากการตีราคาทันที 250,000 ล้านบาท ในทางตรงกันข้าม หากเงินบาทแข็งค่าขึ้น 1 บาท ก็จะทำให้เกิดขาดทุนจากการตีราคาทันที 250,000 ล้านบาท อย่างไรก็ตาม ไม่ว่างบการเงินจะกำไรหรือขาดทุน ธปท. ยังมีสินทรัพย์สกุลเงินต่างประเทศเท่าเดิม คือ 250,000 ล้านดอลลาร์สหรัฐ

หนี้ของ สปท.
แตกต่างจากหนี้สาธารณะ
อย่างไร?

หนี้ของ ธปท. ในฐานะธนาคารกลางเป็นหนี้ที่เกิดจากการดำเนินพันธกิจ ได้แก่ (1) การพิมพ์ธนบัตรออกใช้ให้เพียงพอกับความต้องการของระบบเศรษฐกิจ (2) การออกพันธบัตรเพื่อดูแลสภาพคล่องของระบบการเงินให้เหมาะสม (3) เงินรับฝากจากสถาบันการเงินที่ดำรงไว้ที่ ธปท. (4) เงินรับฝากของรัฐบาลที่ฝากไว้ที่ ธปท.

สำหรับหนี้สาธารณะ ตามพระราชบัญญัติการบริหารหนี้สาธารณะ พ.ศ. 2548 และที่แก้ไขเพิ่มเติม หมายถึง หนี้ที่กระทรวงการคลัง หน่วยงานของรัฐ หรือ รัฐวิสาหกิจกู้ หรือหนี้ที่กระทรวงการคลังค้ำประกัน แต่ไม่รวมถึงหนี้ของรัฐวิสาหกิจที่ทำธุรกิจให้กู้ยืมเงิน ธุรกิจบริหารสินทรัพย์ หรือธุรกิจประกันสินเชื่อ โดยกระทรวงการคลังไม่ได้ค้ำประกัน และหนี้ของ ธปท.

ดังนั้น หนี้ของ ธปท. จึงไม่นับเป็นหนี้สาธารณะ

การบริหารเงินสำรองระหว่างประเทศของไทยมีการกระจายความเสี่ยงอย่างไร?

ธปท. บริหารเงินสำรองระหว่างประเทศโดยค้ำประกันถึง 3 หลักการ ได้แก่ (1) รักษามูลค่าของเงินสำรองระหว่างประเทศ (security) (2) รักษาสภาพคล่อง (liquidity) และ (3) ได้รับผลตอบแทนสูงสุดภายใต้ความเสี่ยงที่ยอมรับได้ (risk-adjusted return) ดังนั้น ธปท. จึงพิจารณาการลงทุนโดยเน้น (1) กระจายการลงทุนไปประเทศต่าง ๆ ที่มีปัจจัยพื้นฐานทางเศรษฐกิจและการเงินที่ดีในระยะกลางและยาว เพื่อกระจายความเสี่ยงไม่ให้เกิดจุดอ่อนอยู่ในประเทศกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง (2) พิจารณาการลงทุนที่สอดคล้องกับแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญของโลก ควบคู่กับการประเมินความเสี่ยงด้านต่าง ๆ ในระยะข้างหน้า และ (3) ใช้เครื่องมือการลงทุนที่หลากหลาย เพื่อรับมือกับความเสี่ยงจากความผันผวนของตลาดการเงินในระยะสั้นถึงกลาง เช่น ตราสารอนุพันธ์ (derivatives)

นอกจากนี้ ในด้านธรรมาภิบาล ยังมีกลไกการกำกับดูแลในหลายระดับ โดยเน้นกระบวนการตรวจสอบและถ่วงดุล (check and balance) ระหว่างผู้ที่ทำหน้าที่กำกับดูแลความเสี่ยงและผู้ที่ทำหน้าที่ตัดสินใจด้านการลงทุน อีกทั้งยังมีการติดตามและประเมินผลการบริหารและความเสี่ยงอย่างสม่ำเสมอ โดยผู้ตัดสินใจลงทุนจะต้องปฏิบัติตามกรอบความเสี่ยงที่กำหนดโดยผู้กำกับดูแลความเสี่ยง ที่ครอบคลุมทั้ง (1) ความเสี่ยงที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงมูลค่าของสินทรัพย์จากราคาตลาด (market risk) (2) ความเสี่ยงในการผิดนัดชำระหนี้ (credit risk) (3) ความเสี่ยงของการมีสภาพคล่องไม่เพียงพอต่อการใช้อย่างทันทั่วถึง (liquidity risk) และ (4) ความเสี่ยงด้านการปฏิบัติการ (operational risk)

ท่านสามารถอ่านเนื้อหาเพิ่มเติมเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของ ธปท. ได้จากบทความพันธกิจและงบการเงินของธนาคารแห่งประเทศไทย ในหน้า 160